

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 551/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného WEBBER LEGAL s.r.o., Duchnovičovo námestie 1, Prešov, proti uzneseniu Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 3Csp/11/2022-202 z 30. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. apríla 2024 a doplnenou 15. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím okresného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Žaloba v spotrebiteľskej veci o zaplatenie 5 961,94 eur s príslušenstvom podaná proti sťažovateľovi ako žalovanému bola právoplatne zamietnutá a sťažovateľovi bol voči žalobcovi priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Právny zástupca následne vyčíslil trovy konania sumou 1 554,66 eur.

3. Uznesením vyššieho súdneho úradníka z 27. novembra 2023 bola žalobcovi uložená povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania 1 298,62 eur. Sťažovateľovi nebola priznaná náhrada za písomné podanie na súd – žiadosť o odročenie pojednávania z 5. decembra 2022. Okresný súd totiž zistil, že uvedeným podaním požiadal sťažovateľ o odročenie pojednávania z dôvodu prevzatia

právneho zastúpenia právnym zástupcom. Takéto podanie nie je úkonom, za ktorý by patrila odmena, pretože ho nemožno subsumovať pod rozsah účelne vynaložených trov konania na uplatnenie alebo bránenie práva.

4. Sťažovateľ podal proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažnosť, v ktorej zdôraznil, že obsahom sporného podania nebolo iba oznámenie o prevzatí právneho zastúpenia, ale aj námietka nesplnenia procesných podmienok konania, pretože okresný súd nevyzval sťažovateľa na vyjadrenie k žalobe tak, ako mu to ukladá § 167 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Pritom predmetný úkon v konečnom dôsledku rezultoval do úspechu sťažovateľa v spore. Pre prípad, že by sa okresný súd nestotožnil s názorom, v zmysle ktorého je sporný úkon podaním vo veci samej, poukázal sťažovateľ na § 13a ods. 5 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), podľa ktorého za úkony právnej služby, ktoré nie sú uvedené v odsekoch 1 a 2, patrí odmena ako za úkony, ktoré sú im svojou povahou a účelom najbližšie, a navrhol, aby mu okresný súd priznal alternatívne odmenu vo výške jednej polovice základnej sadzby tarifnej odmeny podľa § 13a ods. 2 vyhlášky.

5. Okresný súd napadnutým uznesením sudkyne sťažnosť sťažovateľa zamietol. Dôvodil, že vyšší súdny úradník správne nepriznal náhradu trov konania za žiadosť o odročenie pojednávania, pretože ide len o administratívny úkon právneho zástupcu a nie je ho možné považovať za účelne vynaložený. Na tomto závere nič nemení ani skutočnosť, že právny zástupca poukázal na nerešpektovanie procesných ustanovení zákona.

III.

Argumentácia sťažovateľa

6. Nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia vidí sťažovateľ v tom, že sa nevysporiadalo s jeho argumentom, podľa ktorého v úkone, za ktorý mu vyšší súdny úradník nepriznal náhradu trov konania, právny zástupca sťažovateľa poukazoval aj na porušenie § 167 ods. 2 CSP. Nepreskúmateľnosť vyplýva aj z absencie reakcie na požiadavku uplatniť § 13a ods. 5 vyhlášky s alternatívou priznania odmeny v polovici základnej sadzby podľa § 13a ods. 2 vyhlášky.

7. Ústavne relevantnú nesprávnosť napadnutého uznesenia vidí sťažovateľ v tom, že jeho podanie z 5. decembra 2022 bolo okresným súdom vyhodnotené ako administratívny úkon právneho zástupcu sťažovateľa. Ten sa podľa sťažovateľa dôvodne dožadoval uplatnenia § 167 ods. 2 CSP. Postupom, ktorý porušoval uvedené ustanovenie, okresný súd vytváral podstatnú prekážku, ktorá môže odradiť sťažovateľa ako spotrebiteľa od uplatnenia práva na účinné súdne preskúmanie novej nekalej povahy zmluvných podmienok. Sťažovateľ odkazuje na rozsudok Súdného dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) v spojených veciach C-224/19 a C-259/19 zo 16. júla 2020, podľa ktorého „Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13, ako aj zásada efektivity sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia režimu, ktorý umožňuje, aby časť trov konania znášal spotrebiteľ, a to v závislosti od výšky súm zaplatených bez právneho dôvodu, ktoré sa mu vracajú v nadväznosti na vyhlásenie neplatnosti zmluvnej podmienky z dôvodu jej nekalej povahy, keďže takýto režim vytvára podstatnú prekážku, ktorá môže odradiť spotrebiteľa od uplatnenia práva na účinné súdne preskúmanie novej nekalej povahy zmluvných podmienok, ako mu ho priznáva smernica 93/13.“. Napadnuté uznesenie okresného súdu v naznačenom svetle porušuje základné

právo sťažovateľa vlastníť majetok. Sťažovateľovi ako úspešnej strane v spore nemôže byť na ujmu nesprávny procesný postup súdu.

8. Napokon sťažovateľ kritizuje, že okresný súd nerozhodol o náhrade trov sťažnostného konania a jeho odôvodnenie k tejto otázke je ústavne neudržateľné. Okresný súd taktiež nezaslal sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka na vyjadrenie žalobcovi.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Zjavne neopodstatnenou je ústavná sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

10. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je, čo sa týka dôvodov, vnútorne rozporná. Sťažovateľ na jednej strane namieta nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia, ktorá sa logicky spája s nemožnosťou spoznať dôvody, ktoré konajúci súd viedli k rozhodnutiu, no na strane druhej sám brojí proti právnomu posúdeniu veci zrozumiteľnou argumentáciou, ktorá dokazuje, že dôvody vedúce okresný súd k rozhodnutiu pozná. Práve z dôvodu naznačeného prekryvu sa ústavný súd nebude námietkami sťažovateľa zaoberať oddelene, ale naopak, v ich nerozlučnej jednote.

11. Rozhodovanie o trovách civilného sporového konania prislúcha zásadne všeobecným súdom. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne preskúmava rozhodnutia o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08, II. ÚS 569/2017). O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

12. Všeobecný súd má pri posudzovaní naplnenia kritérií ustanovených v § 251 CSP široký priestor na úvahu, čo nie je dané len otvorenou textáciou predmetného ustanovenia, ale aj jedinečnosťou procesných situácií v sporovom konaní a dynamikou vývoja skutkového stavu, ktorý vznik konkrétnemu sporu predchádzal a následne bol predmetom dokazovania v individuálnom súdnom konaní. Ústavnoprávnym limitom pri uplatňovaní § 251 CSP sú požiadavky nearbitrárnosti, logickosti a racionality, ako aj kontrolovateľnosť rešpektu k uvedeným požiadavkám prostredníctvom preskúmateľného odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

13. Ústavný súd stabilne judikuje (porovnaj napr. I. ÚS 236/2019, I. ÚS 238/2019, I. ÚS 114/2022, III. ÚS 380/2024), že na odôvodnenie súdneho rozhodnutia vydaného vo forme uznesenia sa nekladú rovnako vysoké nároky ako v prípade, pokiaľ ide o rozhodnutie vydané vo forme rozsudku. Uznesenie totiž predstavuje jednoduchšiu procesnú formu rozhodovania všeobecných súdov a podľa § 236 CSP v jeho prípade postačuje stručné odôvodnenie.

14. Na sťažovateľovu námietku prednesenú v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka a založenú na argumentácii o nerešpektovaní § 167 ods. 2 CSP okresný súd v napadnutom uznesení uviedol, že na neúčelnosti trov vynaložených na podanie z 5. decembra 2022 nič nemení ani skutočnosť, že právny zástupca poukázal na nerešpektovanie procesných ustanovení zákona. Rekapitulovaná reakcia okresného súdu je síce stručná, ale z pohľadu naplnenia požiadaviek označených základných práv sťažovateľa dostatočná. Miera odôvodnenia zo strany konajúceho súdu je nepochybne podmienená aj zložitou a relevanciou námietky nastolenej sťažovateľom. V posudzovanej veci právny zástupca sťažovateľa v spornom podaní upozornil okresný súd, že dosiaľ neučinil zadosť požiadavke plynúcej z § 167 ods. 2 CSP. Podľa tohto ustanovenia „spolu s doručením žaloby súd žalovaného vyzve, aby sa v lehote určenej súdom k žalobe písomne vyjadril, a ak uplatnený nárok v celom rozsahu neuzná, uviedol vo vyjadrení rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojil listiny, na ktoré sa odvoláva, a označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení“. Ide teda o výlučnú povinnosť konajúceho súdu, ktorá realizačne nie je naviazaná na podnet, či dokonca návrh sporovej strany. Sporovej strane zaiste nemožno brániť, aby konajúci súd vyzývala na postup podľa § 167 ods. 2 CSP. Ak ale následne súd, a to práve s odkazom na povahu § 167 ods. 2 CSP, vyhodnotí zodpovedajúce podanie ako neúčelné z hľadiska nahraditeľnosti naň vynaložených nákladov, nejde o záver vzbudzujúci pochybnosti, a to nielen z hľadiska rešpektu k § 251 CSP, ale aj k základným právam dotknutej sporovej strany.

15. Ústavný súd nespochybňuje, že neplnenie povinnosti súdu zakotvenej v § 167 ods. 2 CSP môže mať v okolnostiach konkrétnej veci aj ľudsko-právnu dimenziu, a to v podobe porušenia práv garantujúcich bezprieťahový postup súdu v konaní, prípadne aj práv garantujúcich kontradiktórnosť konania. Predmet rozhodovania okresného súdu napadnutým uznesením však primárne tvorila ochrana sťažovateľových subjektívnych spotrebiteľských práv majetkovej povahy. Okrem toho skutočnosť, že okresný odkladal plnenie povinnosti vyzvať sťažovateľa, aby sa k žalobe vyjadril, skutkovo nepredznamenáva, že túto svoju povinnosť splniť ani nezamýšľal. Podanie z 5. decembra 2022 preto nemožno vyhodnocovať tak, že bez jeho uskutočnenia by okresný súd sťažovateľovi s istotou neposkytol priestor vyjadriť sa k predmetu konania a predniesť svoju obranu, ktorá napokon viedla k zamietnutiu žaloby. Preto záver okresného súdu, podľa ktorého podanie obsahujúce upozornenie adresované okresnému súdu, že stále nenaplnil povinnosť uloženú mu priamo zákonom, nepredstavuje úkon účelne prispievajúci k ochrane spotrebiteľských práv sťažovateľa, je ústavne udržateľný.

16. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa nezistil ani rozpor napadnutého uznesenia s rozsudkom Súdneho dvora v spojených veciach C-224/19 a C-259/19 zo 16. júla 2020. Súdny dvor odpovedal na otázku španielskeho súdu, ktorý rozhodoval v spotrebiteľskom spore o určení neplatnosti zmluvných podmienok z dôvodu ich nekalej povahy, ako aj o vrátení všetkých súm zaplatených na základe týchto podmienok. Španielsky procesný kódex v určovacích sporoch vychádzal zo zásady, podľa ktorej znáša trovy prvostupňového konania účastník konania, ktorého všetky žalobné návrhy boli zamietnuté, okrem prípadu, keď súd dospeje k záveru, že vec vyvoláva vážne skutkové alebo právne pochybnosti a náležite to odôvodní. Z hľadiska priemetu na slovenské procesnoprávne prostredie teda možno uvažovať, že predmetom rozhodovania Súdneho dvora nebola výška trov, ale skôr nárok na náhradu trov konania. Sťažovateľovi však bola právoplatným rozsudkom okresného súdu vo veci samej priznaná náhrada trov konania v plnom rozsahu. Z rozsudku Súdneho dvora, na ktorý sťažovateľ poukázal, vyplýva,

že časť nároku na náhradu trov konania úspešnému spotrebiteľovi napriek normatívnemu oprávneniu súd nemôže odoprieť, ak by to na spotrebiteľa pôsobilo odradzujúco pri súdnej ochrane spotrebiteľských práv. Zároveň však z predmetného rozsudku nevyplýva, že by sa vnútroštátnemu súdu obmedzovalo oprávnenie posúdiť účelnosť nákladu vynaloženého na konkrétny úkon právneho zastúpenia v spotrebiteľskom spore. Požiadavka, aby sa spotrebiteľ obmedzovaním náhrady trov konania neodrádzal od domáhania sa svojich práv súdnou cestou, nemá prerásť do priznávania náhrady za úkony právnej služby bez ohľadu, či slúžili efektívnej a účinnej ochrane spotrebiteľských práv.

17. Ústavný súd naostatok dodáva, že ani uplatniteľnosť rozsudku Súdneho dvora na štádium rozhodovania o výške náhrady trov konania automaticky neznamená, že za každý úkon, ktorý spotrebiteľ označí, mu nutne musí byť súdom priznaná náhrada trov. Súdny dvor požaduje rozhodnutie, ktoré spotrebiteľa od uplatňovania svojich práv súdnou cestou nebude odrádzať. Odradzujúci účinok sa tak v spotrebiteľských veciach stáva súčasťou zákonného (§ 251 CSP) kritéria účelnosti. Ani v takom prípade ale požiadavka neodraďovať nemôže byť diktovaná výlučne subjektívnou predstavou spotrebiteľa bez akejkoľvek možnosti objektivizácie (a tým aj korekcie) zo strany konajúceho súdu. Okresný súd nepriznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov za jeden zo šiestich uplatnených úkonov právnej služby. V číselnom vyjadrení išlo o sumu cca 240 eur z celkovej uplatnenej sumy 1 554,66 eur, teda približne 15 % podiel. V popísaných okolnostiach podľa názoru ústavného súdu o odradzujúcom účinku uvažovať nemožno.

18. Nedôvodnou je aj sťažovateľova námietka, podľa ktorej okresný súd nerozhodol o náhrade trov sťažnostného konania. Ústavný súd upozorňuje, že sťažovateľ so svojou sťažnosťou proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka nebol úspešný. Prípadné uloženie povinnosti nahradiť trovy sťažnostného konania protistrane by tak išlo na ťarchu sťažovateľa. V uvedenej sťažnostnej námietke preto absentuje prvok subjektívnej prípustnosti, teda takej povahy zásahu do niektorého z označených práv sťažovateľa, ktorá by zhoršovala jeho právne postavenie.

19. Rovnaký záver (avšak s ešte výraznejšou intenzitou) je nutné prijať aj k námietke sťažovateľa, podľa ktorej okresný súd pochybil, keď žalobcovi nezaslal na vyjadrenie sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. Sťažovateľ sa tu nedovoľáva ústavno-súdnej ochrany svojich základných práv, ale obhajuje základné práva odlišného nositeľa. V tejto časti je preto ústavná sťažnosť podaná zjavne neoprávnenou osobou podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

20. Napokon je nedôvodnou aj námietka nevysporiadania sa okresného súdu s uplatniteľnosťou § 13a ods. 2 a 5 vyhlášky na sporný úkon právnej služby. Ak totiž okresný (ústavne konformným spôsobom) dospel k záveru, že predmetný úkon právnej služby nebol účelný, bolo bez významu zaoberať sa pravidlami upravujúcimi pripodobniteľnosť (§ 13a ods. 5) toho úkonu iným, v právnom predpise druhovo pomenovaným úkonom, ako aj výškou náhrady zaň (§ 13a ods. 2).

21. Ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľom označených základných práv alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). Preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku má za následok, že je bez významu zaoberať sa ďalšími

požiadavkami sťažovateľa vznesenými v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutého rozhodnutia, vrátenie veci, priznanie náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2024

Robert Šorl
predseda senátu